

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petih; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, očitnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

IV edinosti je v obz.

Občni zbor

delalskega podpornega društva v Trstu dne 25. marcija 1888.

O mnogih prilikah je dokazalo to za nas primorske Slovence jako važno društvo, kako krepke korenine je pognalo med našim domačim občinstvom, kako vsestransko zanimanje je zanje. Uže v soboto 24. t. m. zvečer, ko so se začele volitve novega odbora v društvenih prostorih, so člani kar drvili pred volilno komisijo, da oddajo svoje glasovnice. Še sijajnejše pa se je pokazalo krepko društveno življenje v dan obnega zboru. Ob 3. popoldne je bilo uže zbrano lepo število družtvenikov pred dvorano društva „Avstrije“, katero je ustopilo prijateljskemu društvu. Točno ob 4. uri p. p. se je začelo nadaljevanje glasovanja, ki je trajalo malo ne do 7. ure. Društveni I. podpredsednik g. Mate Mandić je začel zborovanje ob 5. Prostorna dvorana je bila prenapolnjena, kajti navzočih je bilo preko 500 družtvenikov.

Predsednik pozdravlja navzoče, izraža svoje iskreno veselje na tolikem zanimanju za društvo, kar dokazuje lepo število zbranih, ter predstavlja zboru vladnega zastopnika g. Vidica, katerega se je pozdravilo s „živio!“ Predsednik omenja dalje, da je bila od nekdanj slovenska navada spominati se svojih dobrotnikov, zato je dolžnost opozoriti zbor na prvega društvenega dobrotnika, temveč ker je prepričan, da izrazi s tem željo vseh pričujočih. Ta dobrotnik je naš pokrovitelj cesarjevič Rudolf. Svojo hvaležnost mu iskaže na predsednikov poziv zbor s tem, da ustane raz sedeže ter zagrmí trikratno „živio!“

Predsednik nadaljuje, da je svojo hvaležnost iskazati ne samo z besedami, temveč tudi dejanski, zato je naj se odpolje Nj. ces. Visokosti, ki je podpolno več hrvatskemu jeziku, ta-le brzovjav:

Nj. carska Visost nadvojvoda Rudolf u Beču.

Carska Visosti!

Delalsko podporno društvo sakupljeno kod glavne skupštine pozdravlja svoga pre-

jasnega pokrovitelja, Vašu carsku Visost burnim trokratnim „živio!“

Zbor pritrdi z navdušenimi „živio“ klici. Na to brzovjavko odgovoril je brzovjavno najvišji podvornik Nj. c. in kr. Visokosti prestolonaslednika Rudolfa grof Bombelles, da se zahvaljuje na lojalnej čestitki.

Predsednik prosi za tem, naj se mu dovoli ispregovoriti nekoliko besed o društvnem in posebno odborovem delovanju v preteklem letu. Natančneje sicer razvidi vsak iz dotičnih poročil ter mora priznati, da odbor ni spal, temveč neumorno delal. Akoprav se društvo ne more hvaliti s posebnim uspehom, vendar ni nazadovalo, ampak napredovalo je gmotno in duševno. Spomniti se mora tudi žalostnega dogodka, ki je zadel društvo. Lani je govoril na njegovem mestu zaslužnejši in vrednejši mož, umrši predsednik Viktor Dolenc. Njega delovanje je opisano v poročilu, ki prinaša tudi sliko nepozabnega, da ostane članom vedno pred očmi. Njegovemu spominu zakličejo pričujoči stojé trikratno „slava!“

Preide se na dnevni red.

I. tajnik g. Prebil čita kratek životopis pokojnega predsednika, II. tajnik g. Katalan pa društveno kroniko za leto 1887. Spomin v teku leta umrlih družtvenikov počasti zbor s trikratno „slava!“

Poročilo tajnikov prejme zbor na znanje. Predsednik poziva pričujoče o 3. točki dnevnega reda, naj pazé na blagajnikovo poročilo, ter naj se takoj javi, kdor bi imel kaj ugovarjati.

Blagajnik g. Schmidt poudarja pred vsem, da vodi društvene račune uže osmo leto. Čast mu je upravljati to odgovorno službo toliko časa in iz srca ga veseli, da društvo napreduje in cvete od leta do leta, kakor je razvidno iz računov. Društvo bi moglo še bolj se razvijati, da je imelo vrtnarja, ki bi rožice marljivo polival, a vrhu tega pridejo še podzemski črvi, ki korenine ispodjedajo in zavirajo cvetju.

Po §. 18. društvenih pravil se ima prečitati letni račun, vendar pa uže na-

prej omenja, da je društvo v teku preteklega leta gmotno napredovalo; še boljši uspeh bi bili imeli ako bi bili vsi družtveniki za ednega in eden za vse. (Dobro!) To je pa zaradi tega nemogoče, ker ima vsaka glava svojo pamet in so tudi taki, ki nekoliko težko umeje ali pa so trdovratni. —

Zatem prečita letni račun, kateri smo uže objavili.

Po tem poziva predsednik družtvenike, naj stavijo svoje opazke takoj in ne pozneje v zasebnih krogih. Sprejme se brez ugovora račun možkega in ženskega oddelka. Odbornik Hrast zahteva, naj se čita tudi račun skupnega premoženja. Tudi ta se sprejme na znanje.

Predsednik tolmači potrebo proračuna za leto 1888, poudarjajoč, da mora vsak dobi gospodar uže naprej misliti, koliko ima potrositi.

Tajnika čitata proračun za možki in ženski oddelek.

Gospa Schmidtova ugovarja, da so upravni troški ženskega oddelka previsoko računjeni. Naj se stavi 350 na mesto 450 gld.

Odbornik Hrast odgovarja, da svota v proračunu nikakor ne dokazuje, da se mora baš toliko potrositi, mogoče da se umanjí. Na to se proračun odobri.

5. točka dnevnega reda „poročilo gospodarjev in knjižničarjevo“ izpade, ker se je uže čitalo v društvenji kroniki.

O 6. točki „promena nekaterih točk društvenih pravil“ omenja predsednik, da se promenjajo uže 6 let, akoprav vsak član dobro vé, kako se v društvu upravlja. Da se stvar konečno reši, sklical je odbor enketo, katera se je posvetovala z namestniki o potrebnih promenah. Kar je enketa sklenola, je dobro premišljeno; zaradi tega preporeča, naj se promene sprejmó. Poziva poročevalca enkete, odbornika g. Hrasta, da poroča zboru o tem.

(Konec prih.)

O djakovskih slavnostih

objavlja „Slov. Narod“ obširno izvorno poročilo; posneti hočemo iz njega na kratko,

kolikor bi utegnolo najbolj zanimati naše čitatelje.

Letos je ves slovanski svet pripravljaval se, da proslavi zlato mašo največjega dobrotnika svojega, ednega najslavnejših in najučenejših mož našega stoletja, diko svete cerkve — Djakovskega vladiko Josipa Juraja Strossmayerja. Posebno se je k tej slavnosti pripravljaval verni narod bosensko-sremske vladikovine, hoteč dne 19. marcija od vseh strani v procesijah priti v Djakovo. da izkaže spoštovanje in udanost svojemu vrhovnemu pastirju. A glej čudo! pojavila se je zopet nevarna bolezen, katero so srečno zapazili še teden dni pred slavnostjo. Vsled tega prepovedane so bile vse procesije v dan 19. marcija, vse zbiranje naroda „pod milim nebom in v zaprtih prostorih“ ter zapre so se hitro za nekoliko dni Djakovske šole.

Slovenske deputacije pripeljale so še v Djakovo ob enem z deputacijami Zagrebškimi v soboto večer v vozovih prevzvišenega biskupa. Biskup je vse preljubljivo vsprejel, posamezne članove tudi objel in poljubil, ter vse povabil, da ostanejo za svojega bivanja v Djakovu njegovi gostje. Čili slavljenec je uže ta dan pri večerji s svojimi zlatimi nauki in duhovito konverzacije vse očaral. Nazdravil je vsem došlim. Kanonik Rački iz Zagreba pa je še posebej napil Slovincem, za kar se mu je zahvalil g. Hribar.

V nedeljo 18. marcija imel je prevzvišeni v svojej kapeli sv. daritev, katere so se udeležili tudi nekateri člani slovenskih deputacij.

Ob 12. predstavili so se biskupu njegovi gostje pod vodstvom nadžupana Zagrebškega, dvornega svetnika Badovinca. Prevzvišeni je odgovoril, da mu je v veliko veselje, ko vidi toliko učenih mož kot svoje čestilce in je še posebno slovenskim deputacijam kazal, da mu je gotovo najljubše, da so se tudi njegovi Slovinci njega spomnili. On ljubi Slovence kot svoj lastni narod in vedno blagoslovlja ta blagi narod. Prosil nas je, da sporočimo vsemu narodu in vsakemu Slovincu posebej njegove najsrčneje pozdrave. Podavši vsa-

PODLISTEK.

Anton Hribar.

Počivaj v miru; dela tvoja pa naj bodejo naslednikom v vzgled!

Tekom preteklega leta izgubil je rod slovenski mnogo zaslužnih mož. Nemila smrt vzela nam je 12. januarja 1887 našega ljubelega Erjavca, ki je delal za nas silno veliko in uspešno na leposlovnem in znanstvenem polju, delal za omikanec in preprosto ljudstvo. Novica o smrti njegovej pretresla je vse Slovence in posebno nas, prijatelje in znance njegove v Gorici. S tožnim srcem zbrali smo se in tolažili z besedo divnega pesnika, ki pravi: „... ne, ni umrl! Oči le svoje je zaprl, da se po trudu in po boji oddahne v blaženem pokoji. On živi in večno živel bo.“ Ukrenoli smo po dolžnosti svoje, kar je bilo treba, da tudi dejanski pokažemo, kako da vé ceniti Slovinci zasluge vrlih svojih mož. Med onimi, ki nam je svetoval in ki je sodeloval, bil je naš obče znani Tone Hribar. Čeravno uže bolan, zbral je svoje pevsko kolo in je izveščal v pevanji nagrobnice po rajnem prijatelji. V cerkvi sv. Ignacija, kamor so se v blagoslovljenje prepeljali ostanki blagega Erjavca, zapeli so peveci milo nagrobnico pod vodstvom Tonetovim.

Bali smo se uže takrat, dav kratkem izgubimo svojega pevovodjo, da izgubi mladina prijatelja, šola izvrstnega strokovnjaka — in res, dne 8. maja istega leta, zatorej v štirih mesecih zavzorni turobni mrtvaški zvon našemu ljubeznivemu Hri-

barju! Slovinci so v obče tugovali in vsi časopisi slovenski donašali so manjša ali daljša poročila iz življenja prerano umrlega.

Da tudi o tej priliki storimo dolžnost svojo, ukrenol je te dni slavni odbor goriške „slovenske čitalnice“ iz prave hvaležnosti, da napravi na velikonočni ponedeljek, dne 2. aprila t. l. v svojej dvorani „veliko besedo“. Čisti dohodec odmenjen je za nagrobni spominek rajnemu nepozabnemu pevovodji in voditelju c. kr. vladnice goriške, Antonu Hribarju. Svoje dni opozoril je uže pisec teh skromnih vrstic na to sveto dolžnost; hvalo zatorej odboru, ki se je spomnil! Ob enem pa opominamo vse domoljube in rojake iz mesta Goriškega in z dežele, da se mnogobrojno udeležijo te „veselice“, ki bo novi dokaz, da znamo in vemo čestiti zasluge svojih delalnih mož. Izvestno se sprejmejo tudi s hvaležnostjo nadplače in radodarni doneski, da stavimo vreden spominek možu, ki je mnogo, premnogo žrtvoval za nas.

Ni mi misel pisati danes životopisa o rajnem, pač pa bi z nekaterimi podatki podpolnil in deloma popravil vse ono, kar se je doslej pisalo o Hribarji.

Rodil se je v Gorenjem Tuhinju pri Kamniku leta 1839. V Kamniku izvršil je ljudsko šolo, v Ljubljani spodnjo gimnazijo. Ker je imel uže kakor gimnazijec veliko veselje do cerkvene godbe in petja, stopil je v učiteljsko pripravnico v Ljubljani, katero je v dveh letih dovršil s izvrstnim uspehom. Bil je mladenič 19. let, ko ga nastavijo kakor „šolskega provizorja“ v dvorazredni župnijski šoli pri sv. Jakobu in Ljubljani z letno plačo

210 gld. Odlok mestnega magistrata v Ljubljani dne 25. okt. 1857.* pravi „als Schulprovisor an der 2 classigen Pfarrschule bei St. Jacob wird bestellt H. Anton Hribar; derselbe erhält die jährliche Substitutionsgebühr per 210 fl. vom 18. October 1857 an in monatlichen Postzuzipatraten“. Tam je služboval malone edno leto, kajti dopis knezoškofijskega konzistorija v Ljubljani 22. septembra 1858. pravi: „man findet des Dienstes sie als Provisor an die Hauptschule in Krainburg zu beordnen“. V Kranji je služboval rajni Hribar kakor začasni podučitelj v tamkajšnji „glavnej šoli“ (Hauptschule) od oktobra 1858 do oktobra 1859, kar priča potrdilo mestnožupnijskega urada v Kranji z dne 16. aprila 1872. Leta 1859. pride za učitelja v Vipavo. Dopis konzistorija v Ljubljani z dne 5. oktobra 1859 se glasi: „man findet des Amtes sie in gleicher Eigenschaft an die Hauptschule in Wippach zu beordnen“ in poročilo šolsk. distr. nadzorništva v Vipavi z dne 15. novembra 1859. (Podpisana: Grabrijan, nadzornik; Hiti, vodja), da je istega dne Anton Hribar kakor začasni podučitelj „glavne šole“ (Hauptschule) v Vipavi prisegel. Z ozirom na mnogoletno uspešno (eifrige und erspriessliche Berufsthätigkeit) službovanje postal je z odlokom deželne vlade v Ljubljani z dne 26. marca 1862 stalni učitelj v imenovanjej šoli. V Vipavi je bil od leta 1859. do leta 1865. Povzdignol je tam cerkveno in narodno petje do visoke stopinje. Ob enem

* Po raznih listih se čita: „služboval je kot začasni učitelj najprvo v Loki in leta 1860. pride kot učitelj v Vipavo; leta 1861 na c. k. vladnico v Gorico, itd.

je marljivo deloval kakor šolnik, v kar si je pridobil prijateljstvo in ljubezen rajnega Gabrijana. O zvezi teh dveh mož poročal sem svoje dni v podlistku „Edinosti“ in objavil nekatera pisma. Po trudu Hribarjevem sloveli so Vipavski peveci po vsem Vipavskem in Goriškem. Mnogo njegovih skladb, deloma natisnenih, deloma v rokopisu, zagledalo je v Vipavi beli dan.

Leta 1865. pride v Gorico za učitelja na c. k. „izgledno glavno šolo“ (Musterhauptschule) s sistemizirano letno plačo 600 gld.; tako govori odlok knez. nadškofijskega konzistorija, Gorica dne 8. novembra 1865. Podpisana sta: nadškof Andrej in šolski ogleda Budau. Kakor kaže dopis c. k. namestništva v Trstu z dne 12. oktobra 1867., mu je c. k. visoko ministerstvo podelilo učiteljsko službo z 600 gold. na novo organizirani „normalej. glavnej in pripravljanej šoli“ (Normal-Haupt- und Lehrerbildungsschule) v Gorici. Z odlokom 23. avg. 1872. dobil je novo urejeno plačo 800 gold. in dne 16. junija 1873. pa plačo z dokladami na leto 1100 gold. Leta 1878. razpusti se c. k. vladnica, ki je bila pri c. k. učiteljski v Gorici in ustanovi se v tem mestu „državna ljudska šola“ (Staatsvolksschule), h kateri je bil premeščen z dnem 21. oktobra istega leta. Kakor čitamo v odloku namestništva v Trstu dne 12. decembra 1879, imenovalo ga je c. k. vis. ministerstvo za uk in bogočastje začasnega voditelja državne ljudske šole. Kasneje se je šola zopet promenila in postala c. kr. deška vladnica, katerej je bil učitelj in voditelj blagi Hribar. Poučeval je tudi metodiko na učiteljski in petje na goriških srednjih šolah.

komu se edenkrat roko nas je milostivo odpustil.

Ob dveh bil je veliki obed, katerega se je udeležilo okoli 50 oseb.

Prezvišeni je mej obedom vsako deputacijo še edenkrat presrečno pozdravil ter imel tudi za vsako in vsakega člana njenega duhovite opazke. Biskup pravil je zopet, kako so mu Slovenci pri sreci, kako blago da so delali naši vodje Bleiweis, Einspieler, Toman in drugi. Koliko je vzlasti prvi narodu koristil s tem, da je, čeravno ni imel blaga in je bil preprost človek, narod probudil in neumorno deloval. V imenu Slovencev zahvalil se je dr. Marolt, kateri je rekel, da ima prezvišeni tako velike zasluge za narod slovenski, kakor katerikoli Slovencev.

Ob šesti uri zvečer bila je predstava pri opaticah biskupa na čast. Najprvo nastopila je mala Hrvatca z narodno trobojnico in deklamovala mu lepo pesen, v kateri ga slavi kot prijatelja mladine, naroda in svobode. Na to nastopi sedem malih deklet napravljenih kot škrti. Njih kralj zapovedal jim je, donesti največjemu dobrotniku svojemu dar. Na to odstopijo in doneso velik zlat venec s hrvatsko trobojnico, v kateri je vezeno sè zlatom: „Biskupu Strossmayeru k zlatnoj misi 19. III. 1888.“ Nato je bila igra, v kateri se proslavlja krščanstvo nasproti poganstvu. To igro spisala je edna opatic res mojsterski. Mej posameznimi točkami pele so učenke in igralo se je na orglje. Biskup bil je do solz ginjen in videl sem tudi mnogo drugih, ki so si oči brisali.

Ko smo šli od predstave, videli smo jako lepo razsvetljeno Djakovo in vse hiše bile so s trobojnicami ozaljšane. Pred njegovo palačo pa se je zbralo do 2000 ljudi, kateri so neprenehoma mu „Živio“ klicali. Prezvišeni pokazal se je večkrat na oknu.

Ko je jela nočna tema umikati se prodirajočim solničnim žarkom, oznanjal je Djakovskemu prebivalstvu strel topičev, da je napočil slavnostni dan Josipovo. Na ulicah začelo je postajati živahno in na trgu pred stolno cerkvijo in vladiskim dvorcem začel se je zbirati praznično oblečeni narod.

Vladičini gostje zbirali so se v dvoranah vladiskega dvorca. Bilo jih je pripelo od raznih krajev nad sto. Iz Zagreba došli so zastopniki mesta; zastopniki akademije; zastopniki vseučilišča; zastopnika odvetniške zbornice; dalje grof Ivan Drašković, grof Norman, Derencin in Karlo pl. Mihajlovič. Iz Broda prišel je dr. Brlič na čelu večjemu odposlanstvu; iz Oseka odposlanstvo deseterih oseb. Iz Stare Pazove dospel je evangelski župnik Svetozar Hurban, sin nedavno umrlega slovaškega rodoljuba in prvaka M. Hurbana. Tudi duhovništvo Pečuške vladikovine poslalo je več zastopnikov v Djakovo. Duhovstva domače vladikovine razven Djakovskega ni bilo navzočnega, ker so se ta

Kakor skladatelj bil je vedno delaven. Zapuščino njegovo ima sedaj prečestiti pater Angelik Hribar v Ljubljani, ki jo pregleduje in nam izvestno o pravej priliki kaj pove. Po trudu Tonetovem ustanovilo se je na Goriškem pevsko društvo „Slave“. Ko je bil leta 1882. svetli naš cesar v Gorici, zbral je pevovodja Hribar 200 pevcev, ki so na Rojicah tako krasno peli, da so jih pohvalili cesar in drugi. Kakor učitelj je bil rajni Tone svesten in marljiv. Bil je rahlega srca in si je znal pridobiti srca svojih učencev. Zaradi njegovih zaslug v šoli mu je presvetli cesar podelil zlati križec. Srčno smo mu takrat čestitali, a mislili nismo, da ga nam smrt tako zgodaj pokosi. Dotični dopis c. kr. nameštstva z dne 26. sept. 1883. se glasi: „Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 10. September d. J. in Anerkennung vieljähriger verdienstlichen Wirkens im Volksschullehrantem Ihnen das goldene Verdienstkreuz Allergrüdigst zu verleihen geruht“.

Bolehal je dolgo; zadnja leta zaradi bolehnosti ni mogel več toliko storiti za petje, a vsigdar in povsod bil je pripravljen vse žrtvovati, naj si bode čas ali denar. Bil je blag mož, dober prijatelj, skrben oče svoje družini. Škoda, večna škoda! Umrl je 8. maja 1887.

Spomnimo se „vrlega moža“, izvrstnega šolnika, vzbuditelja in gojitelja narodnega in cerkvenega petja in godbe in zaslužnega skladatelja slovenskega dne 2. aprila t. l. o priliki „velike besede“ goriške čitalnice! Stavimo mu v znamenje hvaležnosti svoje primeren spominek!

V Gorici, 25. marcija 1888.

J. pl. K.

dan po vseh cerkvah vršile svečane službe božje.

Ob devetih prišla je duhovščina, na čelu jej prošti dr. Rački, Streit in O. Miller, po prevzvišenega vladiko in takoj na to jela se je mej zvonjenjem in grmenjem topičev pomikati procesija iz dvorca preko trga v cerkev. Za vsa duhovščino vladika sam pod dragocenim nebom ogrnen z vijoličastim plaščem s hermelinovim kolarjem. Takoj za vladiko razvrstili so se njegovi gostje.

Slovesna sv. maša, katero je daroval vladika z veliko asistencijo, začela se je točno o polu desetih. Glasovi krasno ubranih orgelj, ki so doneli milobno po veličastnih cerkvenih prostorih, zdeli so se mi podobni angeljskemu petju, prihajajočemu z nebeske višave.

Po končanem svetem opravilu pa je izpred oltarja govoril daljši govor, ki je na vse navzoče naredil tako mogočen utis, da ni bilo videti v cerkvi suhega očesa. Mnogi ihteli se glasno.

Nepopisljiv bil je utis tega govora. Vladika v polnem cerkvenem ornatu z mitro na glavi in pastirsko palico v rokah, praznujoč petdesetletnico svojega mašništva, a govoreč tako živahno in gladko, ko da mu je jedva trideset let; beseda njegova preprosta, kljubu temu polna duševne globokosti; obraz njegov oblit z neko nadzemeljsko milobo — vse to uplivalo je na navzoče tako harmonično-pobožno, da je po končanem govoru, ko se je vladika vračal na svoj prestol, vsa cerkev kakor vsled neznane zapovedi popadala na kolena.

O poludvanajstih začel je vladika vsprejemati razna odposlanstva. Za duhovščino bilo je vsprejeto najpreje veliko narodno odposlanstvo, v čegar imenu je izročil grof Ivan Drašković adresu z 9000 podpisov iz raznih krajev domovine in potem takoj odposlanstvo Ljubljanskega mesta. V imenu poslednjega nagovoril je vladiko mestni odbornik Ivan Hribar.

(Konec prih.)

Avstro-ogerski Lloyd.

(Konec.)

Lloyd se obvezuje v slučaju vojske prepuščati vse na razpolaganje stoječe ladije vojne upravi proti primernej odškodnini, ako ga pozove na to vojno ministertvo. Ako bi trebalo, se postavijo na razpolaganje tudi ladije, ki so uže obložene, toda ne še odplule in take, katere se more še o pravem času nazaj poklicati. Škode in izgube, katere niso nastale po sovražniku ali vsled eksplozij vojnih tvarin, trpi društvo. V slučaju potrebe se ustavi nekatere dogovorjene voznje v inozemstvo, da more Lloyd zadovoliti zahtevam vojnega ministertva. O prevažanju vojakov veljajo uže sklenene določbe mej Lloydom in vojnim ministertvom. Ako bi pa iste prišle ob veljavo, prevažajo se vojne čete, posamične vojake in vojno blago za pol cene navadne tarife, ki velja za nevojake. O zgradbi novih ladij, potrebnih delov in novih strojev, kakor tudi o popravkih se ima Lloyd ozirati na domači obrt in mora zahtevati dovoljenja ministertva notranjih zadev, ako bi hotel taka dela naročiti v inozemstvu. Ministertvo mora dati dovoljenje, ako je dokazano, da se delo v Avstrijsko-Ogerskeji ne more izvršiti o pravem času, ali pa da se dogotovi v inozemstvu pod posebno ugodnimi pogoji. Prav tako se mora ozirati Lloyd na domače izdelke o nakupovanju kotlov. Odpisi ne smejo nikakor prekorašiti meje razmerno najnižje prave vrednosti ladij. Ministertvo vnujnih poslov ima paziti na natančno ispolnjevanje ugovora. Pridržuje si pravico pregledovati družtvene knjige in dajati preiskovati upravljanje poslov. (Ta določba je sprejeta v dogovor iz družtvenih določeb). Lloyd mora osnovati na Reki podravnateljstvo s potrebnim obširnim delokrogom. To podravnateljstvo zastopa društvo v svojem delokrogu pri ogerskem občinstvu in prometnih zavodih. Pri podravnateljstvu ima Lloyd namestiti odbor 4 članov, kateremu je med ostalim naloga, razpravljati o željah, pritožbah in nasvetih, kolikor se tiče ogerskega prometa, ter posredovati pri Lloydovej upravi. Ostanete generalni agenciji na Dunaji in v Budapešti, kateri se imati pooblastiti, da sklepajo dogovore v imenu Lloydove uprave o prevažanju blaga po morji in ako uže obstoji neposredno odpravljanje, tudi za vsvo voznjo od kraja oddaje do mesta, v katero je blago namenjeno, ako bi tak dogovor zahteval odpošiljatelj. Lloyd ne sme deliti večje dividende od 4%

brez posebnega dovoljenja ministertva vnujnih poslov. Ako bi bili čisti dohodki Lloydovi v letu dnij večji od 6% tačasne delniške glavnice, ima se prebitek med ministertvom zunanjih zadev in Lloydom tako razdeliti, da dobi ministertvo eno tretjino dobička, Lloyd pa dve tretjini. Lloyd ima plačati pristojbine za kolek za enega dveh prepisov dogovora. Ta pristojbina se plača v desetletnih enakih obrokih. Zapisnik se prilaga dogovoru.

Dogovor o prekomorskih voznjah, katerim daje avstrijska državna uprava podpore, ima te le bistvene določbe:

Lloyd ima vsako leto voziti: 1. 3-krat iz Trsta v Bombaj in nazaj; 2. 12-krat iz Trsta preko Bombaja v Hongkong in nazaj; 3. 12-krat iz Kolombe v Kalkuto in nazaj, v zvezi z voznjami pod 1. točko; 4. 6-krat iz Trsta v Brazilijo do Santosa in nazaj. Ker se je nadejati, da bodo prinašale te voznje dobička, obvezuje se Lloyd, da prodaljša po zahtevanji državne uprave dve teh voznji do Montevidea in Buenos-Ayres brez posebne odškodnine. Pristanišča, v katerih se ima Lloyd ustavljati, so: pod točko 1. Port-Said, Suez, Aden; pod 2. Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Penang, Singapore; pod 3. katero koli pristanišče južne Španije in dovoljuje se Lloyd, da obiskuje na poti ležeča pristanišča in Lisbono. Hitrost voznje mora biti najmanj 11 pomorskih milj na progi Trst-Bombaj in na istem delu voznje Trst-Hongkong; najmanj 9 pomorskih milj na progi Bombaj-Trst, Colombo-Kalkuta in Trst-Brazilija. Odškodnina, ki jo plača država, je: za voznje Trst-Bombaj 2 gld., za progo Trst-Hongkong od Trsta do Bombaja in nazaj 2 gld., od Bombaja do Hongkonga in nazaj 1 gld. 35 kr., za voznje Colombo-Kalkuta in Trst-Brazilija 1 gld. 25 kr. Razven tega se povrnejo Lloydju troški za pristojbine, ki se plačajo v suškem kanalu pod točko 1. in 2. Pomorske milje se računijo: za voznjo iz Trsta v Bombaj sem in tje 8680; za progo Trst-Hongkong 16.590; Colombo-Kalkuta 2740 in Trst-Brazilija 13.300. Na račun državne odškodnine se plačuje družtvo iz državne blagajne vsak mesec po 44.000 gld. brez obrestij. V ostalem veljajo tudi za ta dogovor določbe gled skupnih prog po dogovoru za pomorske in poštne voznje in v dotičnem zapisniku, kolikor se tiče Cislitavije.

Deželni zbor kranjski.

XV. seja dne 19. januarja.

(Dalje.)

Prvosednik Grasselli odgovarja, da on reči ne more pojasniti, ker ni član deželnega odbora, to pa mora reči, da so bile omenjene besede, ako so bile govorjene v koroškem deželnem zboru, res neosnovane. (Dobro, dobro!) Meni pa, da je treba najprej zvedeti, je-li deželni predsednik res tako govoril ali ne, ker „Tagespost“ ni vselej verjeti, in v ta namen brzojaviti deželnemu glavarju koroškemu in ga vprašati, so bile one besede res govorjene ali ne. (Prav tako! Dobro!)

Poslanec Murnik potem v imenu zadržanega deželnega glavarja pravi, da ne more sicer verjeti, da bi bil deželni predsednik koroški kaj takega govoril, v pojasnilo pa, da se v naši prisilnej delavnici ne godi tako, kakor piše „Tagespost“, prečita naslednje poročilo:

V deželnej prisilnej delavnici nahaja se sedaj 406 prisiljencev, od teh samo 60 kranjskih, drugi pa so s Koroškega, Primorskega, Tirolskega, Solnograškega, Gorenje-Avstrijskega in deloma, to je 9 mož, s Češkega.

Od teh govori 297 mož, oziroma korigendov, samo nemški; laški in nemški 11, slovenski in nemški 25, torej jih razume 333 nemški.

Samo slovenskega jezika zmožnih je 38 mož in samo laški govori le 35 mož. Kar se božje službe in verouka tiče, je v tukajšnji delavnici uže od nekdanj bolj urejeno, kakor v drugih takih zavodih. Tukaj se namreč deli verouk po štirikrat na teden, in božja služba opravlja se po trikrat na teden, med tem ko se drugod navadno le ob nedeljah in praznikih verouk uči in služba božja opravlja.

Verouk podaja se v delavnične učilnici v oddelkih in sicer tako, da se v šolo pokličejo v posameznih urah le Nemci, ali Slovenci ali Lahi. Nemci pridejo po dvakrat, Slovenci in Lahi po enkrat na teden na vrsto, tako da se sleherni prisiljenec verouk uči v svojem materinem jeziku.

Božja služba opravlja se v delavnici vtorek, četrtek in nedeljo, potem vsak praznik. Ob nedeljah in praznikih služi se

tudi ekshorta in sicer po dvakrat zaporedoma nemški, potem po enkrat laški in slovenski. Oddelek v mestnej bolnici zahaja k sv. Krištofu k božji službi ter ima tam vsako nedeljo in praznik tudi nemško ekshorto.

Tako bil je verouk uredovan od nekdanj v prisilnej delavnici in se je v tej zadevi toliko preuredilo, da se sedaj na prisiljenca nemške narodnosti z ozirom na njih večino še bolj ozira, ker se je oddelku v mestnej bolnici preskrbela nemška ekshorta.

Oddelki, kateri so do leta 1886. in 1887. bili nastanjeni na Igu in v Logatci, imeli so isto tako božjo službo v ondottnih farnih cerkvah in se jim je tudi verouk podajal v nemškem jeziku.

Slovenski korigendi se uče utrakvisitično v navadnih predmetih ljudske šole in istotako v verouku. Nemški in laški korigendi uče se samo nemški.

Oglasi se še poslanec Dežman in potrjuje, da je res, kar je povedal poslanec g. Murnik. On je poročevalec o prisilnej delavnici v deželnem odboru in spomina na to, kako si je deželni odbor po smrti Kržičevi prizadeval dobiti duhovnika, ki bi bil zmožen vseh jezikov, ki se v prisilni delavnici govoré. (Dobro!) Tudi je večkrat obiskal prisilno delavnico in se prepričal, da nemški prisiljenci dobivajo res nemšk pouk (dobro!), in dobro mu je delo, ko je videl, da so se še slovenski prisiljenci, ki so bili pri tem pouku pričujoči, naučili gladke nemščine (smeh!) od nemških prisiljencev pa ni bilo nikdar nobene pritožbe, da bi se jim v jezikovnem oziru krivica godila. (Dobro, dobro!)

Prvosednik Grasselli pravi, da vsled teh pojasnil deželnemu odboru ne bode samo za to skrbeti, da se deželni odbor koroški pouči o neistinitosti v deželnem zboru sprožene trditve, ampak da se tudi deželnemu predsedniku koroškemu pojasnijo prave razmere v naši prisilni delavnici. (Dobro!)

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Kakor je razvidno iz poročila dr. Mattuša, kaže nam državni proračun za 1888 leto stroškov 538 milijonov, dohodkov pa 516 1/2 milijona goldinarjev; nedostatek bode iznašal zatoraj 21,222.360 gold. Upravni deficit iznaša 4,506.290, dočim je bil lani nad 5 milijonov. Poslanec Mattuš poročal je tudi o 14. in 15. letopisu kontrolne komisije za državne dolgove. Bivši član komisije, poslanec Dolhoff napadel je predsedništvo komisije, ker je odpustilo Langhammerja; v tem zmislu so govorili tudi poslanci Plener, Neuwirth in Sturm. Minister Dunajevski in poslanec Fuchs sta branila predsedništvo. Načrt zakona o varstvu znamk se po daljšej debati ustopi gospodarskemu odseku. Bilo je potem še nekoliko interpelacij; na to je bila seja sklenena, prihodnja seja bode še le 10. aprila. Ako se kratko ozremo na delovanje državnega zbora v zimskem zasedanju, vidimo, da so bili skleneni pričujoči zakoni: zakon o sladornem davku, trgovinska pogodba z Italijo, mejna pogodba z Rumunijo, vladin predlog ob osnovanju skladišč za oboroževanje domobrancev, zakon o sedemdnevni orožnih vajah in o ustavah v proslavo 40letnice cesarjeve, zakon o bojniških blagajnah, zakon o verskih učiteljih. Jako živa in zanimiva je bila debata o zakonu o vseučiliških družtvih, o kateri priliki je morala eklelenca Gauš marsikatero grenko požreti, in to kar ga je izvestno najbolj peklo, baš od levičarjev. Živo zanimanje in živahne razprave je vzbudil v državnem zboru zakon o spiritnem davku in šolski zakon Liechtensteinov, ki pride po velikej noči kmalu na vrsto. V gospodskoj zbornici je bila v preteklem zasedanju najvažnejša razprava o pravnih razmerah židovsko-verskih občin. Kakor poročajo iz Prage, je najvišje sodišče na prošnjo pravosodnega ministertva sestavilo komisijo, ki ima proučiti, kako bi se dala izvršiti jezikovna ravnopravnost pri tem oblastvu ter staviti o tem svoj predlog. Komisija je sestavljena iz dvornih svetnikov najvišjega sodišča ter jej predseduje Schmerling. Po našem mnenju bode komisija to vprašanje tako temeljito proučila, da Slovani pri tem oblastvu pač nikdar ne dobe ravnopravnosti.

O priliki zlate maše prevzvišenega biskupa Strossmayerja sestavili so najznamenitejši hrvatski rodoljubi članek, v katerem naglašujejo, da so Hrvatje in Srbi en sam narod z dvema zgodovinama

in tremi verami, ki se pa mora ne glede na te okolnosti zediniti ter zložno delovati na to, ako si hoče ustvariti dostojno bodočnost. Ta članek se nam vidi tako važan, da ga hočemo prinesiti prihodnjic. Vrli rodoljubi porabili so to priliko, ker si je baš Strossmayer bolj kakor kdo drugi prizadeval izmiriti bratska naroda ter spraviti ja na edno pot, ki ja ima voditi do sreče in blagostanja. Ta članek so poslali vsem znamenitim srbskim in hrvatskim listom s prošnjo, da ga objave. Tej prošnji so vsi listi ustregli in radostno moremo zabeležiti, da so tudi srbska glasila izjavila, da je sloga mej obema narodoma potrebna in da mora vsak pravi srbski rodoljub delati na to, da se poravnajo razmerice mej Srbi in Hrvati ter uduši prepire in mržnje mej hrvatskima narodoma, katera morata zložno delovati, da dosežeta vzajemno svrhu, ki jima je velika in srečna skupna domovina. „Srpska Nezavisnost“ piše o tem tako le: „Mi smo bili vedno za iskreno slogo in mejebojno spoštovanje mej Srbi in Hrvati, zato nas veseli vsak poskus, ki meri na to, da se učvrsti sloga in vzajemno spoštovanje mej nami. Vsako delo v tem oziru našlo nas bode pripravljene, da je podpiramo, ker je čas, v katerem živimo, zelo ozbiljen in si moremo samo sè složnim, rodoljubnim delom obvarovati svojo bodočnost. Neprijatelj našega naroda bodo še le tedaj prenehali netiti razdor in neslogo mej nami, kadar udarijo sè svojo glavo ob trdo skalo naše sloge in bratske ljubezni. Na nas je, da čim prej s to steno obvarujemo sebe ter ustavimo vsako navalo na nas.“ Dal Bog, da te lepe in res rodoljubne besede padejo na rodovitna tla, da nam v vseh krajih in mestih širne domovine ustanejo apostoli sloge in pravi svečeniki nesrečne raztrgane domovine. Može naj nam ustanejo, ki bodo izveli te lepe besede v še lepše dejanje in tedaj bomo srečni!

Vnanje dežele.

„Journal de St. Petersburg“ piše, da so oni, ki so mislili, da se bodo po smrti cesarja Viljema razmere mej Rusijo in Nemčijo poostrile, kar razčarani, kajti dogodilo se je baš protivno. Razmere mej obema državama se boljšajo in to je uplivalo tudi na borso. Vrednost ruskih papirjev raste, kljub prizadevanju „Kölnische Zeitung“, da naslika ruske finančne razmere v najgrših barvah. Ruski list sè številkami dokazuje, da je denarno stanje državno sedaj boljše, nego je bilo dolgo let prej, kar nam priča, da narod davke redno plačuje in da vlada nima nikakih izrednih stroškov. Ruski službeni vojniški list „Ruski Invalid“ objavlja dnevno zapoved vojnega ministra, po kateri se imajo vojaška obskrba skladišča v Petarkovu in Krasnoslavu promeniti v skladišča drugega in tretjega reda. Vrh tega ukazuje, da se ima v Brest Litovskem sezidati skladišče drugega reda. V skladiščih drugega reda hrani se 20 do 100 tisoč, v skladiščih tretjega reda 10 do 20 tisoč hektolitrov žita. Omenjena skladišča so v Varšavskem okraju.

Bolgarsko vprašanje postaja sedaj vedno bolj zanimljivo. Klementina, mati kneza Koberga je odpotovala iz Bolgarije. Knez je spremil do kolodvora, ministri pa do meje. Kneginja Klementina, ki je znana zaradi svojih diplomatskih spletek, potuje naravnost na Francozko. Kakor poročajo listi, bode imela rodbina Koburg sedaj kako rodbinsko posvetovanje. Položaj kneza Ferdinanda je menda uže tako brezupen, da bode bržkone sledil svojej materi, če tudi pravi v pismu na ednega svojih ministrov, v katerem se mu zahvaljuje za ljubezen in spoštovanje skazano njegovej materi, „ne z Bogom, na svidenje kličem odhajajočej materi“ itd. Na svidenje, da vpraša se samo kje? V Sofiji težko. Zanimljivo je, kar piše berlinska „National Zeitung“ o tem vprašanju. „V Avstriji so si prizadevali odvrniti Nemčijo od njene prijaznosti proti Rusiji, dokazujejo, da je Rusija uže tako velika, da bi njeno povečanje, ako dobi nadvlado v Bolgariji, rušilo ravnovesje v Evropi. Naša stvar ni govoriti o tem, ali bi se, ako se vspostavi ruski upliv v Sofiji, rušilo ravnovesje med Avstrijo in Rusijo. Mi samo vemo, da je Rusija več let vršila upliv na Bolgarskem, imenovala častnike in poveljnike bolgarske vojske in vender ni bila škodovana Habsburška monarhija. Po našem mnenju bilo bi to lahko zopet tako; ako bi pa Avstrija tega ne želela, mogla bi si dobiti drugod odškodnino, kakor 1878. leta v Bosni.“ Konec pravi, da Nemčija v iztočnem vprašanju ne bode ni na ruski ni na avstrijski strani.

Nemškimi reakcionarci ali nazadnjakom, ki so imeli do sedaj vladno

večino, ni nastop vlade novega cesarja Friderika nikakor po volji. Proti temu liberalnemu in vsemu svetu priljubljenemu cesarju so se prav netaktno ponašali. Uže v brzovjavki, s katero so tedanjemu prestolonasledniku javili očetovo smrt, nazivali so ga „cesarja“, hoteč, da bi to silnejše uplivalo na bolnega prestolonaslednika ter hitreje uničilo telesne njegove moči. Prizadevali so si, in skoro bi se jim bilo posrečilo, da bi bil sedanji prestolonaslednik postal regent. Umirajočemu cesarju dali so podpisati dekret za razpust državnega zbora. Novi cesar pa posebno poudarja važnost državnega zbora. A tudi po nastopu Friderika III. na nemški prestol traje tajna agitacija proti njemu. Vsi Nemei, posebno pa Berlinci, obožavajoč Friderika, izrazili so mu zahvalo za manifest o državljanske in parlamentarske svobodi; pa kaj se je zgodilo? Ne minister, ampak podrejeni policijski uradnik izjavlja, da cesarjeva beseda ni obvezna za Berlin. Minister Puttkammer se ni bolje ponašal; javil je pruskemu zboru smrt cesarja Viljema, pozabil je pa povedati, da je stopil na prestol Friderik III. To je obrnolose naše veliko pozornost ter vzdignolo mnogo prahu. Govori se tudi, da je Bismark na svojo pest, ne da bi cesar vedel, menjal brzovjavke s Kalnokijem o trdnosti nemško-avstrijske zveze. Na srečo se pa novi cesar ne bode pokoril nazadnjakem kliku. Tako tudi ni potrdil naredbe pokojnega cesarja, ki je sedanjega prestolonaslednika pooblaščala zastopati cesarja v vseh važnejših državnih poslih. Po tem pač ni čudo, da listi pišejo o bolezni kneza Bismarka!

Boulanger, ki je kandidiral v Marsilji, je o državno-zborske volitvi propal. Kakor javljajo nekateri listi, potoval bode predsednik francoske republike v Bruselj, da omogoči zblizanje Francije in Nemčije.

Poluslužbeni italijanski list „Esercito“ raznesel je vest, da Francija namerava napasti luko Spezia in razdehati italijansko vojno mornarico ter tako kaznovati Italijo za nje zvezo z Nemčijo. Ta izmišljotina je imela svoj upliv na zbornico, ki je odobrila Crispijevo vnanjo politiko; sedaj pa so izjavili vsi italijanski listi, da je bila dotična vest prava budalost. Visok pomorski častnik je tudi dokazal, da je ta vest pravi nezmesel, kajti Spezia je edna najbolj utrjenih luk na svetu in jo je mogoče vzeti le s kopnega, od morske strani pa nikdar, kar francoska vlada dobro ve in tudi gotovo nikdar ni mislila kaj enacega storiti, vzlasti pa ne napadati sosedne države, ne da bi bila prej napovedala vojsko, kakor je po mejnarodnem pravu obvezana.

Domače vesti.

Pozor č. gg. naročniki!

Uljudno prosimo vseh onih čestitih naročnikov, katerim izteče naročnina s koncem tega meseca, naj blagovole prav kmalu obnoviti jo, da ne nastanejo neredi v pošiljanji lista.

Za okrajne šolske nadzornike v Istri so imenovani: za slovenske ljudske šole koperskega okraja prof. Fran dr. Kos, za italijanske Fran Orbanic, za okraj voloski nadučitelj Uršič, za okraj Lošinj Pavel Skopinčič, za okraj Pulj Stefan Križnič, za okraj Pazin Ivan Kos, za okraj Poreč korar Pesante in za okraj Rovinj Nikolaj P e s a n o.

V proseški cerkvi bode pel na veliki petek ob 6. popoldne zbor pevskega društva „Hajdrih“ Riccijev „Miserere“.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so nabrali družbeniki del. podp. društva dne 22. t. m. v gostilni „pri Jelenu“ 2 gld. 73 novč. — Stirje delalci so darovali v krčmi Molin piccolo 44 novč.

Načrti za popravek tržaške stolne cerkve pri sv. Justu so izloženi 15 dnij v mestnem muzeji Rivoltella od 10. ure d. p. do 2. p. p.

Mesečna statistika tržaška. Meseca februarja t. l. se je rodilo v Trstu 421 otrok (237 moških in 184 ženskih); 349 je bilo zakonskih in 72 nezakonskih. Umrlo je 478 oseb (255 moških, 223 ženskih). Največ oseb je umrlo dne 4. in 13. (23) najmanj dne 21. in 24. (11). Povprečno je umrlo vsak dan po 16 oseb. Porók je bilo 246 in to 246 v cerkvi, 1 pa pred politično oblastjo. — Bolnikov je bilo koncem meseca februarja v javnej bolnici 1001, v porodilnici 9 ženskih, v sirtotičnici 4 otroci, v blaznici 115 oseb, zatorej vseh skupaj 1129. V obskrbovalnici

je bilo 650 oseb. — Zaklalo se je 7989 glav in sicer 1645 volov, 2 bika, 240 krav, 34 konj, 2760 telet, 30 kostrunov, 2561 jagnjet in 717 prašičev. — Najtoplejši dan je bil 15. (12-40° Cels.), najmlajši 29. (—3-5° Cels.). Deževalo je 9 dnij in to od 12. do 21., snežilo je dne 1., 2., 23. in 24. februarja.

Gospodarska zadruga za sodn. okraj Podgrad v Materiji imela bode po sklepu občnega zbora 8. septembra 1887 svoj letošnji redni občni zbor dne 8. aprila t. l. v Podgradu ob 4. uri popoldne v prostorih gosp. Vičiča sè sledečim dnevnim redom: I. poročilo predsednikovo; II. poročilo tajnikovo in sklep računov prošlega leta; III. proračun za tekoče leto; IV. nadaljevanje posvetovanja o zavarovanji živine; V. posamični predlozi; VI. izžrebanje: 6 plugov, mnogo cepilnega orodja, več vrst novega krompirjevega semena in ovsu in poučnih knjig o kmetijstvu. Izžrebanih bode blizu 25 dobitkov ter natančneje pogoje zvedo družabniki po posebnih vabilih, kakor tudi na dan zbora Podgradom, kjer še pred zborovanjem lahko ustopijo novi udje kakor po navadi.

K prav obilni udeležbi vabi

Odbor.

O „Wolfovem slovarji“ slovensko-nemškem delu je izvedelo uredništvo lista „Dom in svet“ to-le: prvo delo bode konec meseca marejja dokončano, to je, urejeno bode gradivo, ki je bilo uredniku izročeno; za tisk pa ta izdelek še nikakor ni prirejen. Treba je, da prirodopisna imena temeljito pregleda strokovnjak. Tega dela se je bil lotil pokojni Fr. Erjavec, toda nemila smrt mu ju ustavila delo, komaj začeto. Tudi ostalo gradivo, ki je zelo nedostavno, je treba dopolniti, nekaj z ispiski iz boljših, vzlasti starejših knjig, nekaj sè zbirkami med narodom nabranih besed, katere rodoljubi uredniku že zdaj pošiljajo in, kakor upa, še bodo pošiljali. Na zadnje bode treba temeljitega pregleda vsega dela in potem se bode začelo tiskati.

Slovenski sodniki pred 350 leti. 3. št. letošnjega „Slovenskega Pravnika“ objavlja pričujočo zanimljivo vest: V knjižnici „Neuere slavische Siedlungen auf süddeutschen Boden. Von Dr. H. J. Bidermann. Stuttgart 1888. 41str. vel. 8°“ nahaja se na str. 21 sledeča za naše sedanje razmere zanimljiva opomba: „Ein Rathschlag der steiermärkischen Landschaft vom 30. März 1538. (Landtagshandlungen Bd. 5. im steiermärkischen Landesarchiv Bl. 61) dringt auf die Bestellung eines Bannrichters und öffentlichen Anklägers „so die windisch sprach khunen“, und erklärt er als unleidlich, dass beim Strafverfahren die Gerichtspersonen und Angeklagten sich wechselseitig nicht verstehen.“

Iz Sežane se nam piše: „Sežanska Čitalnica“ napravi na belo nedeljo 8. aprila t. l. veselico s petjem, z deklamacijjo, gledališčno igro in s plesom. Slišal sem, da je veselilni odbor odločil, da se zopet predstavlja igra v petih dejanjih: „Zamujeni vlak“, ki si je stekla o zadnjem pustnej veselici obče priznanje in odobravanje, katero so izražali vsi navzočni sè željo, da se ta igra v kratkem ponovi. Predstavljala se je pa ta igra tudi takó izborna, da se težko kje na deželi bolje predstavlja taka igra, ki zahteva preko 20 sodelujočih oseb in pa z narodno godbo na odru. —

Nadejati se je zatorej, da ta igra kakor tudi izbrana godba in drugi dnevni razpored, ki se v kratkem oznani in pa — (ne v zadnjem vrsti letos izborna kraška kapljica) — privabe mnogobrojnega občinstva iz okolice kraške, tržaške in sosedne kranjske, kakor tudi iz bogatega Trsta.

Iz Buzeščin se nam piše: Ne mislite, da je gibanje iredentsko po zadnjih volitvah v občinski zbor zamrlo, nikakor ne, temveč še krepko živi, kakor nam pričuje ta-le slučaj: Donesli so h krstu dete, ki naj bi se krstilo na ime „Italia irredenta“. Seveda, da se je duhovnik temu protivil in odločno rekel, da na to ime ne krsti. Ko so videli, da ne morejo ničesar storiti, popustili so in krstilo se je dete na drugo krščansko ime. — Ne ve se, je li bil oče zadovoljen tudi s tem imenom, a naša misel je, da se oču pristuje dati ime detetu, in da je on odgovoren zato, kar počno kumi ali botri. Imen nečem nava-jati; „nomina odiosa“, vender to ne kaže italijanstva isterskega v dobri luči.

Nova brzovjavna postaja. V soboto dne 24. t. m. se je odprla v Gorenjem Logateci brzovjavna postaja združena s pošto z omejeno podnevno službo.

Statistika umrljih. Od 18. do 24. t. m. je umrlo v Trstu 112 oseb in sicer

55 moških in 57 ženskih. Po starosti jih je bilo: 24 do 1, 29 do 5, 4 do 20, 7 do 30, 6 do 40, 22 do 60, 15 do 80 in 5 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 21 oseb manj.

Iz letnega poročila bolnice milosrdnih bratov v Gorici posnemamo nastopno: Leta 1887. je bilo v bolnici 818 bolnikov, katerim se ima prišteti še 50 bolnikov, ostalih koncem leta 1886. Od vseh 868 se jih je izlečilo 497, deloma izlečilo 100, ne okrevalo 19; 78 bolnikov je umrlo in 74 oseb je ostalo koncem leta 1887 še v bolnici. Na pelagri je bilo bolnih 41 oseb in žalostno je, da do denes še nino-bena ozdravela; umrlo pa jih je 9.

Surovost tržaških postopačev. V nedeljo 25. t. m. je pustil kmet Josip Košuta iz sv. Križa svoj voz pod nadzorstvom svojega 13letnega sina v ulici della Tesa. Nepoznani postopači so splašili navlaš konja, ki sta dirjala do tovarne g. Metlikoviča. Tam se je voz prevrnil v prekop in padel na dečka. Otroka so morali prenesti v bolnico, ker se je zelo poškodoval.

Nastopki pljanosti. 40letni težak Josip Ravnik je razgrajal v nedeljo popoldne pijan v gostilni „alle Viole“ v ulici Torrente. Gostilničar ga je izteral iz sobe in pijanec je na pragu tako nesrečno padel, da se je pobil močno na glavi. Odpravili so ga v bolnico.

Zblaznela je 22letna Uršula Jukič iz Gorice med vožnjo iz Aleksandrije v Trst. Dospela je z Lloydovim parnikom „Thalia“ v naše pristanišče. Odpeljali so jo v blaznico.

Samoubojstvo. 27letnega hlapca Josipa Poleka iz Malih Žabelj blizu Vipave so našli domačini v ponedeljek 26. t. m. obešenega na drevesu za poslopjem mlekarka Jakopa Benčine v Kolonji št. 58. Baje da se je nesrečnež obesil zaradi ljubosumnosti.

Policijsko. Znanega tatu črevljarja Antona Susana so zaprli, ker je ukradel neke ženske v cerkvi sv. Antona novčar-ko iz žepa. — Kočijaža Frana R. so spravili pod ključ, ker je napadel z nožem svojega druga Jakoba Ferlugo.

RAZNE VESTI.

Povodenj. Nevarnost, ki jo je prouzročila Sava na Hrvatskem, je vsaj za sedaj nekoliko odjenjala. Do 20. t. m. popoldne je voda jako jako rastla ali proti večeru je začela zopet padati. Posebno veliko škodo je napravila povodenj v vasi Hrvati blizu Zagreba, kjer so nekatere hiše tako močno poškodovane, da jih je morala komisija izprazniti ter nastaniti prebivalce v zagrebških predmestjih. Po nekaterih krajih so morali ljudje pobegniti v podstrešja in na strehe, ker so bile hiše polne vode. Po mnogih hišah in hlevih stoji še vedno voda. — Prav tako se godi ne Ogerskem, kjer reki Tisa in Moriš jako rasteti. Voda je odnesla železnični most pri Maku na aradsko-čanadskeji progji. Iz Vašarhelja se poroča, da je vsa ravan poplavljen. Enake vesti čujemo iz Bele Cerkve, kjer je reka Karaš poplavlila stražansko, orešaško, grebenaško, jasenoviško in palaniško polje. Iz Tomešvara pišejo, da so občine Rum. Senj, Mihaj in Itkvin pod vodo. V Uljaku vrvi voda skozi okna v hiše. Ljudstvo se je rešilo ali pridelki so uničeni. Ob Begi in Tamišu so se morali nasipi na raznih krajih prodreti, da se voda lažje odtaka. Pri Balašu-Djarmata je napravila reka Ipolja mnogo kvare. Nekatere ulice so podpolno pod vodo in prebivalstvo se je moralo zaradi tega iz 40 hiš izseliti. Blizu Arada je poplavljenelo selo Zigmundfalva.

Italijanski prestolonaslednik Viktor Emanuvel se skoraj zaroči s hčerjo nemškega cesarja, princeso Sofijo. Tako poroča „Berl. Tgbl.“.

Književnost.

„Narodne biblioteke“ so vender enkrat prišli trije snopiči na svetlo, namreč 24.: Spisje, priredil P. Miklavc, ter 25. in 26. snopič, Beatin dnevnik; roman; spisala Lujiza Pesjakova. — To podjetje Sloveni premalo podpirajo, dasiravno bi bilo vredno velike podpore od vseh stanov slovenskih. Posamični snopiči so samo po 15 novč. Ta bi morala pri nas nadomeščati „Reclam's Universal-Bibliothek“. „Slovenski Svet“ je prinesel v svojej 6. števi vsebino: 1. „Jednakost interesov in tradicij in mišljenja narodov.“ 2. Verska strpnost v Nemčiji in Avstriji. 3. Nekatere izjave po smrti cesarja Viljema. 4. Ogerski Rusi. 5. Ivan Gundulič. 6. Pso-glavci. 7. Pogled po slovenskem svetu.

Dunajska bors

dne 27. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	gld.	77.65
„	v srebru	—	79.69
Zlata renta	—	—	109.80
5% avstrijska renta	—	—	92.35
Delnice narodne banke	—	—	857. —
Kreditne delnice	—	—	271.25
London 10 lir sterlin	—	—	126.80
Francoski napoleondori	—	—	10.64
C. kr. cekini	—	—	5.98
Nemške marke	—	—	62.32

„Kmetovalec“

je edini slovenski, gospodarski list s podobami. „Kmetovalec“ izhaja dvakrat na mesec na celi poli. „Kmetovalec“ prinaša poljedelske, živinarske, vinarske in druge članke, gospodarske novice ter daje naročnikom svojim dobre gospodarske svete. „Kmetovalec“ stoji na leto 2 gld., za gg. učitelje in knjižničarje ljudskih šol pa le 1 gld. Naročniki, ki vstopijo med leto, dobe vse inšle številke tistega letnika.

KMETOVALEC.

„Vrtnar“

je list s podobami, ki prinaša sadjarske in sploh vrtnarske članke. „Vrtnar“ izhaja dvakrat na mesec. »Vrtnarja« dobe naročniki »Kmetovalca« zastoj.

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovjše oblike namreč: —12—5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Posilja vsako blago dobro shranjeno in poštne prosto.

Staro orodje naj se pošilja v popraviljanje nefrankirano.

VSAK

si lahko prislužiti na leto najmanje **1200 gld.**

s prodajo raznovrstnih postavnih

sreček na obroke

Vprašanja naj se pošiljajo pod naslovom: Wechselhaus H. Fuchs Budapest, Do- rotheergasse 9. 1—00

Seme

štajerske (ter kranjske) detele odda 5 kgr. po pošti za 3 gl. Na debelo po znižanej ceni

Julij Žigan

c. kr. poštar na Polzelji pri Celji (Cilli.)

SUKNO

razposilja za gotov denar ali po poštenem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:

3-10 m, cela oblika, samo f.	3.50
3-10 m, cela oblika, boljše.	4.90
3-10 m, fino	8. —
3-10 m, površna sukinja	10. —
2-10 m, črna sal. oblika	6. —
3-10 m, črna sal. oblika	10. —

Kar ni komu všeč, se lahko vrne. Uzoreti franco. — Naslov: Tuchfabrikslager **FRIEDRICH BRUNNER** Na drobnob. Brunn. Na debelo. Op. Uzoreti za gospodo krojače nefrankovani.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " " 2 3/4 "	3-mesečni " 2 1/4 "
30- " " 3 "	6- " " 2 1/2 "

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gld., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. maraja 1888. 48—4-58

Ces. k. r.

glavno ravnateljstvo avstr. državnih železnic.

Štev. 5544/IV. iz 1888. 773 P. r.

Listi trag in natrag

za posebno znižano ceno.

Za čas letošnjega poletnega voznega reda izdajali se bodo počeni s 1. aprilom t. l. ob nedeljah in praznikih

listi trag in natrag II. in III. razreda za posebno znižano ceno

iz Trsta-Sv. Andreja:

v Pazin in natrag za vlak št. 214,	
v Hernelje " " " " 224 in	
v Divačo " " " " 224.	

Ti listi veljajo le za oni dan, katerega se izdajajo in za vožnjo na dotične postaje je se zgoraj navedenimi vlaki. Vračajo pa se potniki istega dne lahko s katerimkoli osebnim vlakom voznega reda.

Vozne cene:

Iz Trsta-Sv. Andrej:	II. rz.	III. rz.
v Pazin in nazaj	gl. 2.60	gl. 1.80
v Hernelje in nazaj	— .90	— .60
v Divačo in nazaj	1.20	— .80

V Pulji, dne 20. marca 1888.

C. k. železniško prometno ravnateljstvo.

Izdaten zaslužek

more si pridobiti vsakdo, ki živi na kmetih in zna pisati slovensko. Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z nadpisom „izdaten zaslužek“ upravništvu tega lista.

Bogat izbor semen

vrtnih in poljskih cvetlic je prispel od tvrdke Wilmorin-Andrieux v Parizu, kakor tudi krasne rože več ko tisoč raznih vrst.

Cene jako nizke.

Prodaja semen in cvetlic

Jakopa Fonda

Trst, Lloydova palača 3—10

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18 je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50, naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41—104

KMETIJSKO BERILO TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad Z pošto 5 kr. več.

E. KRAMER.

Ozdravljenje plučnih bolezni

Tuberkuloze, (sušice, jetiko), nahuhe, zaprte sapa, kroničnega bronhijalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI

(po rektalne injekciji).

Najneverjetnejši, skoraj nedosegljivi idejal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešivih vseh govore najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tu- in inozemstva:

Prof. dr. Berceon. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po r-ktalne injekciji, izdatno pojemanje kašlja in izvruka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hripavostje posve izginola. — Truplo se redi vsaki tedan za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celo pri miliarne tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežju posel za pet opravljati. —

Prof. dr. Cornil in prof. Vernil. Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji laglje sopsti. — Ako se exhalacija pravilno rabi, s- nahuha ne povrne več.

Prof. dr. Dujardin Beaumetz: Kronični bronhijalni katarh je bil popolno ozdravljen

Prof. Fränzel in dr. Statz: Mrzlica, potkašel se izgubo; nastane velka lakota. — Bolnik se zre di do 5 kg.

Dr. M. Laughlin, je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli

Vsaki dan pa se množe zdravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razun navadenih spričeval še mnogo družih od slavnih profesorjev. — Imamo mnove spričeval ozdravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se do- oiva z vs-mi pripravami za pripravljenje plina in z popisom za vporavo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam ter stane gld. 8 — z merilnim strojem za plin 10 gl. — proti gotovemu novcu ali provzetju. Dobi se pri 1—50

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografična dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščenike, cenike, polnomoči, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke, osmrtnice, razne skrižaljke, etikete, knjige, brošure in časnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francozkem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

Bremen in **9 Tagen** mit **Schnelldampfern** nach **Amerika**, Expedition nach **Australien**

Stäbete Anstufung:

bei F. Miesler, General-Schiffs-Expedit, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Spoštovana gospa!

Po sodbi omikanega občinstva, toliko mesta tržaškega, kolikor njega okolice se more denes odkrito reči, da je

KAVA VELIM

najbolji med vsemi surogati, naj si bodo preporočeni, podpolno izvorni, pravi, pristni itd., to je dokazano.

Ne pišemo Vam pričujočega iz dolzega časa ali zaradi nam nepotrebne reklame. Kje je žena dobra gospodinja, ki ne bi poznala in čislala

KAVE VELIM??

Kakor priznavajo izdelovalci drugih surogatov in kakor ste se uže sami prepričali, prava vrednost je do sedaj v prodaji stojičih surogatov le v hranilnej vrednosti in ta je v Kaseinu, ki je v mleku, s katerim se pripravlja mlečna kava se

KAVO VELIM

s tem izvrstnim izdelkom, pravim vrstnikom kolonijalne kave, ki ima sama ob sebi hranilno vrednost, ima prijeten duh i ne trpinči živcev. Zaradi teh lastnostij se preporoča sama ob sebi ne samo kot kava z mlekom, temveč tudi kot črna kava in to tembolj, ker je ni treba žgati in ker ne prouzročuje truhobola liki navadna kava.

Ako bi bila še katera gospa, ki tega ne veruje, vabimo jo najljudneje, naj jo samo enkrat poskusi in prepričala se bode, da mora zavreči vse surogate kolikor toliko preporočane, podpolno izvorne, prave, pristne itd., ako se jih primera se

KAVO VELIM.

Dokaz temu je, da se ni priljubil v tako kratkem času noben surogat, kolikor toliko preporočen, podpolno izvoren, pravi, pristen itd., kakor naša

KAVA VELIM!!

Zakaj??!! — Po vašej poskušnji odgovor. spoštovana gospa! Z visokim spoštovanjem

Pražko delniško društvo tovarn za surogate kave in čokolade v Velimu na Češkem.

Prodaje se po vseh trgovinah mirodij in jestvin. Glavni zastop za Trst, Istro, Dalmacijo in Italijo pri Ant. Tiani v Trstu, Via Carintia št. 23.